

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Leppävirran kunnassa työllisyyspalveluin ja TE-palveluiden sekä muiden yhteistyökumppaneiden yhteistyö on toiminut hyvin. Eri toimijoiden yhteistyö tuo eri näkökulmia asiakastyöhön ja kehittämiseen.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Työllisyyden kehittäminen ja muut tavoitteet ovat tietenkin tärkeitä ja tavoitteita, joihin jo nykyisillä palveluilla pyritään.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Järjestäminen voidaan Leppävirran kunnan mielestä tehdä usean kunnan yhteistyönä (järjestäjäkuntia lain mukaan yksi), mutta itse palvelut pitää tarjota lähelle työnhakijoita ja yrityksiä. Julkisen liikenteen puuttuminen ja pitkät välimatkat aiheuttavat haasteita niin asiakastyölle kuin asiakkaiden työllistymiselle. Tietyillä alueilla asiakaspalvelu voi tarkoittaa jopa asiakkaan kotiin menemistä

Aluekohtaiset ja maantieteelliset erot vaikuttavat työvoima- ja muiden koulutusmahdollisuuksien järjestämiseen. Tarjottavat koulutuslinjat vaihtelevat alueittain ja kaikilla paikkakunnilla ei ole koulutuksen järjestäjiä, joten tarvitaan työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja mahdollisesti työpaikkaohjaajien/opettajien kouluttamista laajemmalla alueella.

Valtion tulisi korvata tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti

Kuten muussakin uudistukseen liittyvässä suunnittelussa, myös rahoituksessa tulee huomioida alueelliset erot. Suhdannevaihtelut aiheuttavalla taloudellisilla epävarmuuksilla palveluiden järjestämiselle ja tätä tulisi huomioida lainsäädännössä.

Työkokeilun enimmäiskeston poistaminen: rajaako tämä työnhakijoilta mahdollisuuden käyttää työkokeilukuukausia useampaan eri työpaikkaan? Työkokeilun kestoja pitäisi rajata työpaikkakohtaisesti, ei kokonaiskeston mukaan.

Jatkossa kunnat eivät tee palkkatukityöllistämistä. Miten tämä vaikuttaa osa-aikaistyöttömien ja pitkäaikaistyöttömien palkkatukityöllistämiseen? Kunnat voivat työllisyyspalveluiden kautta suunnitella räätälöityjä palkkatukijaksoja esim. kuntouttavan ja työkokeilujen jatkoksi. Yrityksillä ei ole välttämättä samanlaisia yhteiskunnallisia tavoitteita työllisyyden kehittämiseen kuin kunnilla. Lisäksi mieleen tulee, että voivatko kaikki kolmannen sektorin tahot tarjota samanlaisia työtehtäviä, mitä kunnissa on. Lakisääteinen velvoitetyöllistäminen toki onnistuisi lakiluonnoksen mukaan jatkossakin.

Lakiin tarkennettava, mitkä tehtävät siirtyvät valtiolta kunnille.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)**
- **palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys**

Te-palveluiden siirtämisestä voi muodostua kunnille mahdollinen taloudellinen riski. Henkilöstön ja palveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle 1.1.2023 aiheuttaa jo muutoksia kunnan toimintoihin.

Kunnille (tai yhteistoiminta-alueille) siirtyä työnhakijoiden te-palveluiden järjestäminen sekä muita TE-palveluille kuuluvia tehtäviä. Samaan aikaan kuntien maksuosuus työmarkkinatuesta säilyy. Siirtyvät tehtävät ja maksuosuus ovat riski kuntien taloudelle. Kuntien aluekohtaiset erot vaikuttavat palveluiden järjestämiseen ja maksujen järjestämiseen. Lisäksi työvoimapula vaikeuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden toimintaan.

Rahoituksen pitää tulla tarpeen mukaan, rahoituksessa pitää huomioida aluekohtaisia eroja

Palkkatukimahdollisuus oltava kunnilla.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)

- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-
Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu**
- **henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat**
- **sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen**

Henkilöstönsiirto ei vaikuta vain valtiolta kunnille siirtyvään henkilöstöön vaan myös kunnissa tällä hetkellä työskenteleviin. Kunnat joutuvat miettimään nykyisen henkilöstön tehtävänkuvia (koskee asiakaspalvelua ja esim. hallinnon sekä talouden tukipalveluja)

Henkilöstösiirron suunnittelu tulee aloittaa mahdollisimman pian. Valtion ja kuntien tulee tehdä tiivistä yhteistyötä henkilöstönsiirtoon liittyen.

Perehdytys-, koulutus - ja siirtosuunnitelmat tehtävä kunnille, tietenkin kunnat vastaavat omasta perehdyttämisestään.

Järjestämisvastuun olisi selkeintä siirtyä vasta 1.1.2025. Tämä helpottaisi vuoden 2024 talousarvion tekoa.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-
Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Kuten Kuntaliitto on lausunut, tulee lakisääteisten tehtävien siirrosta arvioidut muutoskustannukset korvata kunnille täysimääräisesti.

Henkilöstösiirron ja tietojärjestelmien muutosten kustannukset huolestuttavat

Henkilöstösiirron onnistumiseen tulisi olla alueellista yhteistyötä ja ohjeistusta.

Työllisyyden kehittämiseen liittyen osaavan työvoiman saatavuus herättää huolta. Eri aloilla, kunnat mukaan lukien, on jo nyt pulaa työvoimasta.

Laissa tulisi edellyttää kuntien ja hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä.

Muutokseen liittyen kysymys, kuuluu, että miten koko kokonaisuudessa voidaan ottaa huomioon kuntien aluekohtaiset erot ja mahdollisuudet järjestää palveluita?

Kuntien elinkeinorakenne, maantieteellinen sijainti ja koulutus- sekä kouluttamismahdollisuudet vaikuttavat myös palveluiden järjestämiseen.

Torni-Holopainen Jonna
Leppävirran kunta - Työllisyyspalvelut